

European Securities and
Markets Authority

Smjernice

Pravila i postupci u slučaju neispunjavanja obveza sudionika CSD-ova

Sadržaj

1	Područje primjene	3
2	Definicije	4
3	Svrha.....	5
4	Obveze usklađenosti i izvješćivanja.....	6
4.1	Status smjernica.....	6
4.2	Zahtjevi za izvješćivanje	6
5	Smjernice	7
5.1	Definicija pravila i postupaka u slučaju neispunjavanja obveza sudionika	7
5.2	Periodično testiranje i preispitivanje pravila i postupaka u slučaju neispunjavanja obveza sudionika	10

1 Područje primjene

Tko?

1. Ove se smjernice primjenjuju na nadležna tijela.

Što?

2. Ove se smjernice primjenjuju u vezi s pravilima i postupcima koje CSD primjenjuje u slučaju neispunjavanja obveza sudionika u skladu s člankom 41. Uredbe (EU) br. 909/2014.

Kada?

3. Ove se smjernice primjenjuju od datuma koji slijedi dva mjeseca nakon objave smjernica na svim službenim jezicima EU-a na internetskoj stranici ESMA-e.

2 Definicije

4. Osim ako nije drugačije navedeno, pojmovi definirani u Uredbi (EU) br. 909/2014 imaju isto značenje u ovim smjernicama. Osim toga, primjenjuju se i sljedeće definicije:

<i>Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/392</i>	Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/392 od 11. studenog 2016. o dopuni Uredbe (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu tehničkih standarda povezanih sa zahtjevima za odobrenje za rad te nadzornim i operativnim zahtjevima za središnje depozitorije vrijednosnih papira
<i>Načela CPSS-a i IOSCO-a za infrastrukture financijskih tržišta</i>	Načela za infrastrukture financijskih tržišta koja je u travnju 2012. godine donio Odbor za platni sustav i sustav namire (CPSS) i Tehnički odbor Međunarodne organizacije nadzornih tijela za vrijednosne papire (IOSCO)
<i>Direktiva 98/26/EZ</i>	Direktiva 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira
<i>EK</i>	Europska komisija
<i>ESMA</i>	Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala
<i>EU</i>	Europska unija
<i>Uredba (EU) br. 909/2014</i>	Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012
<i>Uredba (EU) br. 1095/2010</i>	Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ

3 Svrha

5. Svrha je ovih smjernica osigurati zajedničku, ujednačenu i dosljednu primjenu odredbi članka 41. Uredbe (EU) br. 909/2014. Ovim se smjernicama osobito želi osigurati da CSD-ovi odrede i donesu jasna i učinkovita pravila i postupke za upravljanje neispunjavanjem obveza bilo kojeg CSD-ovog sudionika (to podrazumijeva sve vrste sudionika, uključujući sudionike poput CSD-ova ili drugih vrsta tržišnih infrastruktura te neizravne sudionike u državama članicama u kojima se neizravni sudionici smatraju sudionicima u skladu s člankom 2. točkom (f) Direktive 98/26/EZ).
6. Budući da je pojam „*neispunjavanje obveze*” u odnosu na sudionika već definiran u Uredbi (EU) br. 909/2014 kao „*situacija kada je pokrenut stečajni postupak protiv sudionika*”, ovim se smjernicama ne želi pobliže definirati pojam „*neispunjavanje obveze*” u odnosu na sudionika, nego pružiti preporuke u vezi s koracima koje bi CSD trebao odrediti i poduzeti u slučaju neispunjavanja obveze.
7. U Direktivi 98/26/EZ „stečajni postupak” definiran je kao „svaka zajednička mjera utvrđena zakonom države članice ili treće zemlje, s ciljem likvidacije sudionika ili njegove reorganizacije pri čemu takva mjera sadrži obustavljanje ili uvođenje ograničenja na prijenose ili plaćanja” (članak 2. točka (j)), dok je trenutak otvaranja stečajnog postupka protiv sudionika definiran kao trenutak kada je odgovarajuće pravosudno ili upravno tijelo predalo svoje rješenje (članak 6. stavak 1.). Direktivom 98/26/EZ također se propisuje da, u tom slučaju, nadležno tijelo odmah o tom rješenju obavješćuje odgovarajuće tijelo izabrano od strane njegove države članice i da država članica odmah o tome obavješćuje Europski odbor za sistemske rizike te druge države članice i ESMA-u (članak 6. stavci 2. i 3.).
8. Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 6. Uredbe (EU) br. 909/2014, ESMA treba osigurati dosljednost s načelima CPSS-a i IOSCO-a za infrastrukture financijskih tržišta prilikom izrade smjernica za Uredbu (EU) br. 909/2014.
9. U tom smislu, može se uočiti da je područje primjene načela CPSS-a i IOSCO-a za infrastrukture financijskih tržišta zaista šire od područja primjene ovih smjernica s obzirom na to da „*u pravilima i postupcima infrastrukture financijskog tržišta treba navesti okolnosti neispunjavanja obveza sudionika s posebnim naglaskom na neispunjavanje obveza iz financijskih i operativnih razloga*”, pri čemu se navodi da „*do neispunjavanja obveza iz operativnih razloga dolazi kada sudionik ne može ispuniti svoje obveze zbog operativnog problema poput neispravnosti sustava informacijske tehnologije*”.
10. Važno je naglasiti da, iako se u Uredbi (EU) br. 909/2014 upotrebljava prilično uska definicija pojma „neispunjavanje obveze”, CSD-ovi i dalje mogu odrediti druge postupke za rješavanje okolnosti koje utječu na njihove sudionike osim pokretanja formalnog stečajnog postupka protiv njih.

4 Obveze usklađenosti i izvješćivanja

4.1 Status smjernica

11. Ovaj dokument sadrži smjernice izdane na temelju članka 41. stavka 4. Uredbe (EU) br. 909/2014 u skladu s člankom 16. Uredbe (EU) br. 1095/2010. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1095/2010 nadležna tijela i sudionici financijskih tržišta moraju ulagati napore da se usklade sa smjernicama i preporukama.
12. Nadležna tijela kojima su ove smjernice upućene trebaju ih se pridržavati tako što će ih uključiti u svoje nadzorne prakse i trebaju nadzirati usklađenost CSD-ova sa smjernicama.

4.2 Zahtjevi za izvješćivanje

13. Nadležna tijela kojima su ove smjernice upućene moraju obavijestiti ESMA-u o svojoj usklađenosti ili namjeri za usklađivanjem sa smjernicama te o razlozima za neusklađenost putem adrese CSDR.Notifications@esma.europa.eu unutar dva mjeseca od datuma objave smjernica na svim službenim jezicima EU-a na internetskoj stranici ESMA-e.
14. Ako se odgovor ne dostavi u navedenom roku, smatrat će se da nadležna tijela nisu usklađena sa smjernicama. Obrazac za izvješćivanje dostupan je na ESMA-inoj internetskoj stranici.

5 Smjernice

5.1 Definicija pravila i postupaka u slučaju neispunjavanja obveza sudionika

5.1.1 Postupak utvrđivanja pravila i postupaka u slučaju neispunjavanja obveza sudionika

1. Prilikom izrade pravila i postupaka u slučaju neispunjavanja obveza za svaki sustav namire vrijednosnih papira kojim upravlja, CSD treba uključiti sve relevantne dionike, uključujući, uključujući, ali ne ograničavajući se i, na svoje sudionike (po mogućnosti u okviru savjetovanja sa svojim odborima korisnika), druge relevantne tržišne infrastrukture (CSD-ove, subjekte koji namiruju gotovinsku stranu transakcija vrijednosnim papirima koje namiruje CSD, CCP-ove i mjesta trgovanja) i operatera zajedničke infrastrukture namire ako se takva infrastruktura upotrebljava.
2. Pravila i postupke CSD-a u slučaju neispunjavanja obveza treba odobriti upravljačko tijelo CSD-a.

5.1.2 Potvrda o neispunjavanju obveze sudionika

3. CSD treba primijeniti svoja pravila i postupke u slučaju neispunjavanja obveza ako je utvrdio neispunjavanje obveze sudionika nakon poduzimanja svih razumnih koraka za utvrđivanje neispunjavanja obveze.
4. CSD o neispunjavanju obveze sudionika može obavijestiti sam sudionik, tijelo države članice CSD-a određeno u skladu s člankom 6. stavkom 2. Direktive 98/26/EZ, nadležno tijelo CSD-a, nadležno tijelo sudionika koji nije ispunio svoje obveze ili bilo koja druga strana upućena u neizvršavanje obveza poput CCP-a, mjesta trgovanja, povezanog CSD-a ili operatera zajedničke infrastrukture namire koju upotrebljava CSD.
5. U tu svrhu CSD treba zatražiti od svojih sudionika da ga što prije obavijeste o neispunjavanju obveza i treba navesti kanale za prenošenje takve obavijesti.
6. Po primitku obavijesti o neispunjavanju obveza sudionika CSD treba prenijeti te informacije nadležnom tijelu, uključujući detalje dostupne u tom trenutku te izvor informacija. Nakon toga CSD treba, što je prije moguće, izdvojiti i prenijeti nadležnom tijelu barem sljedeće dodatne informacije:
 - vrstu sudionika koji nije ispunio svoje obveze (npr. informacije o pravnom statusu, licenci, djelatnosti, statusu ključnog sudionika prema članku 67. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/392);

- ukupan volumen i vrijednost uputa o namiri sudionika koji nije ispunio svoju obvezu za tekuće namire i, ako je moguće, za potencijalne neuspjele namire, uz „vrijednost” koja se izračunava kako je navedeno u članku 42. stavku 2. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/392 na dan neispunjavanja obveze;
- vrstu transakcija i financijskih instrumenata (s kategorijama koje se primjenjuju u skladu s člankom 54. stavkom 2. točkom (b) i člankom 42. stavkom 1. točkom (d) podtočkom (i) Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/392) na koju se te upute odnose;
- prema potrebi, vrstu zajedničke infrastrukture namire u okviru koje se obrađuju upute o namiri sudionika koji nije ispunio svoje obveze i svi dostupni pokazatelji prekograničnih djelatnosti sudionika koji nije ispunio svoje obveze;
- broj klijenata sudionika koji nije ispunio svoje obveze ako je taj broj poznat CSD-u i
- informacije o materijalnim rizicima u slučaju takvog neispunjavanja obveza.

5.1.3 Radnje koje CSD može poduzeti u slučaju neispunjavanja obveza

7. U svojim pravilima i postupcima u slučaju neispunjavanja obveza CSD treba navesti radnje koje može poduzeti ako njegov sudionik ne ispuni svoje obveze, uključujući i mjere koje može poduzeti radi obuzdavanja gubitaka i pritisaka na likvidnost, tijekom i nakon neispunjavanja obveza sudionika. CSD treba definirati jesu li te radnje automatske ili se o njima odlučuje na pojedinačnoj osnovi.
8. U mjeri dopuštenoj primjenjivim zakonom, a posebno u skladu s pravilima o konačnosti namire iz Direktive 98/26/EZ, navedene radnje mogu uključivati:
 - (a) promjene u uobičajenim praksama namire, poput blokiranja unosa dodatnih uputa o namiri u sustave za namiru vrijednosnih papira od strane sudionika koji nije ispunio svoje obveze, suspenzije njegovih uputa o namiri koje nisu konačne od namire ili ograničavanje određenih funkcionalnosti koje se mogu primijeniti na upute o namiri tog sudionika poput određivanja krajnjeg datuma za recikliranje upute o namiri;
 - (b) upotrebu financijskih sredstava od strane CSD-a: u svojim pravilima i postupcima CSD treba, prema potrebi, definirati financijska sredstva koja će upotrebljavati (npr. primjenjivi jamstveni fond za CSD bez bankarske licence ili kolateral koji su osigurali sudionici CSD-a ovlaštenog za pružanje bankarskih pomoćnih usluga), redosljed prema kojem će se ta sredstva upotrebljavati te mjere i postupke za pravodobno obnavljanje takvih sredstava nakon neispunjavanja obveza.
9. U pravilima i postupcima CSD-a trebaju biti navedene posljedice radnji koje će CSD poduzeti u vezi s uputama o namiri i računima sudionika koji su ispunili svoje obveze te sudionika koji nisu ispunili svoje obveze.

5.1.4 Primjena pravila i postupaka u slučaju neispunjavanja obveza

10. CSD treba odrediti kriterije koji će se uzeti u obzir prilikom odabira radnji navedenih u pravilima i postupcima u slučaju neispunjavanja obveza.

11. CSD mora izraditi pravila i postupke u kojima su jasno navedene odgovornosti različitih strana unutar njegove organizacije i, prema potrebi, izvan nje prema sudioniku koji nije ispunio svoje obveze te pružiti obuku i smjernice svojem osoblju u vezi s primjenom pravila i postupaka u slučaju neispunjavanja obveza. U tim je pravilima i postupcima potrebno definirati ključno osoblje za tu svrhu, razmotriti pitanja u vezi s komunikacijom, dokumentacijom, potrebama za informacijama i problemima pristupa podacima te razmotriti koordinaciju s drugim subjektima, uključujući, prema potrebi, druge tržišne infrastrukture i operatera zajedničke infrastrukture namire za CSD-ove koji upotrebljavaju takvu infrastrukturu.

5.1.5 Komunikacija o primjeni pravila i postupaka u slučaju neispunjavanja obveza

12. U CSD-ovim pravilima i postupcima potrebno je navesti da:
 - (a) CSD treba što je prije moguće obavijestiti nadležno tijelo i sudionika koji nije ispunio svoje obveze o radnjama koje je CSD poduzeo ili koje će poduzeti nakon utvrđenog neispunjavanja obveza;
 - (b) CSD treba što je prije moguće obavijestiti sljedeće osobe o radnjama koje je CSD poduzeo nakon utvrđenog neispunjavanja obveza:
 - i. relevantna tijela CSD-a;
 - ii. ESMA-u;
 - iii. svoje sudionike koji su ispunili svoje obveze;
 - iv. mjesta trgovanja i CCP-ove kojima CSD pruža usluge;
 - v. operatera zajedničke infrastrukture namire koju upotrebljava CSD;
 - vi. povezane CSD-ove.

13. Informacije koje se pružaju stranama navedenima od točke iii. do točke vi. slova (b) stavka 26. ne smiju sadržavati osobne podatke u smislu točke (a) članka 2. Direktive

95/46/EZ¹ (osim u slučajevima kada je sudionik koji nije ispunio svoje obveze fizička osoba).

5.2 Periodično testiranje i preispitivanje pravila i postupaka u slučaju neispunjavanja obveza sudionika

14. U CSD-ovim pravilima i postupcima u slučaju neispunjavanja obveza potrebno je navesti mehanizme i razdoblja testiranja njihove učinkovitosti i praktičnosti.
15. CSD treba izvršiti takva testiranja barem jednom godišnje i obavezno nakon znatnih promjena u CSD-ovim pravilima i postupcima ili po primitku zahtjeva od svojeg nadležnog tijela, i to na relevantnom uzroku sudionika CSD-a, relevantnih tržišnih infrastruktura (CSD-ovi, subjekti koji namiruju gotovinsku stranu transakcija vrijednosnim papirima koje namiruje CSD, CCP-ovi i mjesta trgovanja) i, prema potrebi, drugih subjekata (poput operatera zajedničke infrastrukture namire koju upotrebljava CSD, trećih strana kojima je izdvojeno pružanje usluga itd.) za svaki sustav za namiru vrijednosnim papirima kojim CSD upravlja. Nadležno tijelo CSD-a može zatražiti sudjelovanje u takvim testiranjima.
16. Prije izvršavanja testiranja CSD treba odrediti parametre prema kojima će se testiranje izvoditi te pritom, prema potrebi, uzeti u obzir različitu vrstu sudionika (u pogledu volumena, djelatnosti itd.), sudionike koji se nalaze u drugim zemljama ili vremenskim zonama, sudionike koji imaju različite vrste računa (zbirne i odvojene), relevantne tržišne infrastrukture. Takvo testiranje treba uključiti simulacijske vježbe i testiranje komunikacijskih postupaka. Na zahtjev nadležnog tijela CSD može prije testiranja podnijeti nadležnom tijelu parametre koje namjerava upotrebljavati.
17. Ako se tijekom testiranja ustanove propusti u pravilima i postupcima u slučaju neispunjavanja obveza, CSD ih treba u skladu s time ispraviti. Ako se s pomoću simulacijskih vježbi ustanovi nedostatak znanja ili spremnosti sudionika CSD-a ili drugih tržišnih infrastruktura za primjenu pravila i postupaka u slučaju neispunjavanja obveza, CSD se treba pobrinuti da su ti subjekti obaviješteni o tome na odgovarajući način te da poduzmu mjere za uklanjanje takvih propusta.
18. Rezultati testiranja i moguće planirane promjene u pravilima i propisima u slučaju neispunjavanja obveza trebaju se podijeliti s upravljačkim tijelom CSD-a, odborom za rizike, nadležnim tijelom i relevantnim tijelima. CSD također treba objaviti svojim sudionicima barem sažetak rezultata izvršenog testiranja i moguće promjene u pravilima i propisima u slučaju neispunjavanja obveza.

¹ „osobni podaci” znači bilo koji podaci koji se odnose na utvrđenu fizičku osobu ili fizičku osobu koju se može utvrditi („osoba čiji se podaci obrađuju”); osoba koja se može utvrditi jest osoba čiji je identitet moguće utvrditi, izravno ili neizravno, a posebno navođenjem identifikacijskog broja ili jednog ili više činitelja značajnih za njegov fizički, fiziološki, mentalni, gospodarski, kulturni ili socijalni identitet, Direktiva 95/46/EZ od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka